

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 242261 21 Рев
Бања Лука, 19.08.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Типе, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Град Б.Л., кога заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, против туженог В.П., Б.Л., ради утврђења, вриједност спора 31.000,00 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 242261 20 Гж од 26.10.2020. године, на сједници вијећа одржаној дана 19.08.2021. године, донио је

РЈЕШЕЊЕ

Ревизија се усваја пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 242261 20 Гж од 26.10.2020. године се укида и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број: 71 0 П 242261 16 П од 30.12.2019. године, одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужитеља да се:

- утврди да је тужитељ сувласник са 9/137 дијела непокретности означених као к.ч.бр. 1018 и к.ч.бр. 1019, уписане у привременом листу непокретности/пописном листу број 1520 к.о. М. по основу правоснажног рјешења Основног суда у Бањој Луци број 71 0 В 117358 11 В од 15.07.2011. године;

- утврди да је ништаво рјешење Комисије Управе, ПЈ Б.Л. број: ... од 11.05.2016. године које се односи на непокретности означене као к.ч.бр. 1018 и к.ч.бр. 1019, уписане у привременом листу непокретности/пописним листу број 1520 к.о. М.;

- утврди да је ништав упис права својине у корист туженог са 1/1 дијела, извршен на основу рјешења Комисије Управе ПЈ Б.Л. број: ... од 11.05.2016. године означеним као к.ч.бр. 1018 и к.ч.бр. 1019, уписане у привременом листу непокретности/пописним листу број 1520 к.о. М., као и захтјев за накнаду трошкова поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 242261 20 Гж од 26.10.2020. године, жалба тужитеља је усвојена и првостепена пресуда преиначена тако што је тужбени захтјев тужитеља усвојен, те је тужени обавезан да тужитељу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 3.950,00 КМ. Захтјев тужитеља за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа, је одбијен. Тужени је обавезан да тужитељу надокнади трошкове састава жалбе у износу од 750,00 КМ.

Благовремено изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља: да се утврди да је сувласник непокретности ближе означених у изреци првостепене пресуде; да је ништаво рјешење Комисије Управе ПЈ Б.Л. број ... од 11.05.2016. године; да је ништав упис права својине у корист туженог извршен на темељу тог рјешења.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да се привремени лист непокретности/пописни лист број: 1520 катастарске општине М., састоји од земљишта означеног бројевима катастарских парцела 1018 С. њива, површине 8826 м² и бр. 1019 С. њива површине 1131 м² (укупно 9957 м²), и да ове парцеле по старом премјеру одговарају парцелама број 325/2 и 326/2, уписаним у зк. уложак број 52 к.о. М. (до 2009. године зк. ул. бр. 43); да су до 1975. године, у катастарској евиденцији парцеле број 1018 и 1019 биле укњижене као посјед 1/1 В. (Ј.) Г.; да је исте непокретности отац тужитеља, В.П., купио од Г.В. и темељем купопродајног уговора укњижио се 1975. године, као њихов посједник 1/1; да је тужени након смрти оца, по основу наслеђивања, уписан као сувласник предметних непокретности са дијелом 1/4; да је тужени као посједник тих непокретности са дијелом 1/1 укњижен након поступка диобе, по рјешењу Основног суда Бања Лука број 71 0 В 06 000 622; да тужени, његов отац, а ни лице од којег је отац туженог купио предметне непокретности (Г.В.), никад нису били уписани у зк. уложак, са правом су/власништва предметних непокретности; да је још 1955. године у зк. улошку 43 к.о. М. (сада зк. уложак 52 к.о. М.) на 1/20 дијела непокретности П.Г. укњижено право сувласништва у корист општенародне имовине са 9/137 дијела, а као орган управљања је укњижен НО С Б.Л. које право је и до данас остало укњижено у зк. улошку; да у зк. улошку бр. 52 к.о М. није извршен пренос права управљања на непокретностима општенародне имовине (није наведен орган/тијело које управља предметним дијелом), нити је у евиденцијама о непокретностима регистровано шта у нарави чини сувласнички дио који је укњижен као општенародна имовина; да су у току 2011. године, непокретности из зк.ул.бр. 52 к.о. М. (међу којима су и 325/2 и 326/2) биле предметом физичке диобе сувласника М.Ш.1 (предлагача) и М.Ш.2., И.Ш. и А.Ш. (противпредлагача), да је диоба извршена само у односу на к.ч.бр. 267/11, која је припала предлагачу М.Ш.1, а сувласнички дио противпредлагача М.Ш., И.Ш. и А.Ш. је умањен, док је у односу на друге парцеле (међу којима су и к.ч.бр. 325/2 и 326/2), које нису биле предметом диобе у том поступку и у односу на друга лица укњижена са својим сувласничким дијелом (међу којима је и упис сувласничког дијела 9/137 у корист општенародне имовине), стање уписа остало непромјењено.

На темељу тих чињеница, првостепени суд утврђује: да тужитељ није активно легитимисан у предметној правној ствари јер нема основа тврдити да је сувласник са 9/137 дијела предметних непокретности на темељу правоснажног рјешења Основног суда у Бањој Луци број 71 0 В 117358 11 В од 15.07.2017. године, с обзиром да није учествовао у поступку диобе, и тим рјешењем није утврђено да је титулар права сувласништва у дијелу 9/137; да је у јавним евиденцијама као посљедњи орган

управљања предметном општенародном имовином још 1955. године укњижен НО С Б.Л. а тужитељ изведеним доказима није доказао да је право управљања на предметним непокретностима прешло на њега, односно да је на предметним непокретностима било утврђено право, управљања, коришћења и располагања у његову корист или у корист лица из члана 324. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број: 124/08 до 107/19 – у даљем тексту: ЗСП); да је Комисије за излагање на јавни увид података о непокретностима и утврђивање права на непокретностима стање посљедњег посједа туженог утврдила на темељу купопродајног уговора његовог предника, а затим и на темељу насљеђивања, док са друге стране тужитељ није доказао да је уговор незаконит, односно да је Г.В. незаконито располагао предметним непокретностима у корист предника туженог. На темељу тих утврђења, позивом на одредбе чланова 2. и 5. Закона о утврђивању и преносу права располагања имовине на јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Српске“ број: 70/06), одредбу члана 324. став 3. ЗСП, одредбе чланова 71. став 4, 77, 80. и 84. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 6/12, 110/16 и 62/18), првостепени суд је захтјев тужитеља одбио. Истовремено, првостепени суд је одбио захтјев тужитеља за накнаду трошкова парничног поступка, с обзиром да исти није успио у спору.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је пошао од тога (према подацима из налаза вјештака геометра) да су предметне парцеле, заједно са још 49 парцела укупне површине 198.318 м², уписане у зк.ул. 52 к.о. М. као сувласништво 21 сувласника са различитим сувласничким дијеловима, од чега је општенародна имовина укњижена са 9/137 дијела на темељу правоснажне одлуке Комисије АРИК од 27.05.1955. године, са којим дијелом је остала уписана и након поступка издвајања сувласничке заједнице. Сагласно томе, имајући у виду одредбу члана 324. став 3. ЗСП, другостепени суд је становишта да су предметне некретнине са 9/137 дијела сувласништво јединице локалне самоуправе, односно да је ех lege конституисано право сувојине у корист тужитеља, док је рјешење органа управе, у поступку по одредби члана 326. ЗСП деклараторног карактера. Утврђујући, даље, да је 1975. године предник тужитеља купио предметне некретнине од Г.В., који је био уписан као посједник предметних некретнина, док у његову корист у зк.ул. 52 к.о. М.(раније зк.ул. 43) никада није било укњижено право власништва, другостепени суд је закључио да је отац туженог спорне некретнине купио од невласника и да тиме није ни могао стећи право својине на истима, а слиједом тога да право својине није могао стећи ни тужени. Како се ради о некретнинама у друштвеној својини, другостепени суд налази да правни предник туженог, а ни тужени, нису могли стећи право својине на овим некретнинама ни по основу одржаја. Сагласно наведеном, другостепени суд је жалбу тужитеља усвојио и првостепену пресуду преиначио тако што је захтјев тужитеља усвојио.

Ревизионим наводима туженог, којима се између осталог приговара правилности оцјене изведених доказа, са правом је доведена у питање правилност и законитост побијане пресуде.

Захтјев тужитеља у овој парници тужени је оспорио наводима да је предметне некретнине купио његов отац, а да је он постао власник истих темељем насљеђивања иза оца.

На темељу података из налаза вјештака геодетске струке М.П. од 20.05.2019. године, другостепени суд утврђује да је 1975. године В.П. (отац тужитеља) спорне некретнине купио од Г.В., који је био уписан као посједник, али не и као власник тих

некретнина. Налазу вјештака није приложен купопродајни уговор на који се вјештак позива (у дијелу образложења промјене стања посједа), нити је означен број и датум закључења уговора, осим навођења да се ради о уговору из 1975. године.

У доказном поступку пред првостепеним судом, читано је рјешење Комисије Управе ПЈ Б.Л. број: ... од 11.05.2016. године, као и записник о току излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима број ... од 28.04.2016. године, са допуном записника од 11.05.2016. године. Према садржају наведених материјалних исправа, у поступку излагања на јавни увид података о непокретностима и утврђивања права на непокретностима, тужени је Комисији предочио купопродајни уговор од 23.09.1975. године, овјерен код Општинског суда у Бањој Луци дана 09.10.1975. године под бројем I-ОВ-..., који је закључен између Љ.В. рођ. В. и В.П. (отац тужитеља), предмет којег су парцеле к.ч. број 328/1, 435/8, 326/7 и 328/2, уписане у зк.ул. 43 к.о. М.. Увидом у зк.ул. 52 к.о. М. (раније зк.ул. 43) Комисија је утврдила да је на некретнинама у наведеном зк.ул. уписано право сувласништва у корист Љ.В. са 18/137 дијела, а уписана је и државна својина са 9/137 дијела. Тужени је у наведеном поступку предочио и рјешење о насљеђивању иза В.П. број О-... од 31.01.1980. године.

Према одредби члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП) обавеза суда је да савјесно и брижљиво оцијени сваки доказ засебно и све доказе заједно.

У конкретном случају, другостепени суд није довео у везу садржај наведене документације, коју је у доказном поступку пред првостепеним судом извео тужени (који додуше пред судом није извео доказ читањем купопродајног уговора на који се позива), са подацима из налаза вјештака геометра, услед које повреде поступка се утврђено чињенично стање показује непотпуним, јер је остало неутврђено: да ли је правни предник туженог купопродајни уговор закључио са Г.В. или пак са Љ.В. рођ. В. и шта је тачно предмет тог уговора или се евентуално ради о два уговора; да ли је предмет купопродаје било само земљиште или и кућа (према подацима из налаза вјештака на парцели к.ч. бр. 1018 је саграђена породична стамбена зграда), односно ко је наведену кућу градио; шта је тачно тужени наслиједио иза свог оца; од када су предник туженог и тужени у посједу спорних некретнина. Све наведене чињенице су релевантне за одлуку о захтјеву тужитеља у овој парници.

Како је, дакле, побиијана пресуда заснована на повреди одредбе члана 8. ЗПП, што је утицало на правилност и законитост, јер нису утврђене релевантне чињенице, то је примјеном одредбе члана 250. став 2. ЗПП одлучено као у изреци.

У поновном поступку, другостепени суд ће, имајући у виду предње разлоге, водећи рачуна о томе да суд по службеној дужности пази на правилну примјену материјалног права, по жалби тужитеља донијети нову одлуку.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић